

rätten
till ett
värdigt
liv

Verdandis 48e kongress
11–13 september 2020

**MOTIONER
och utlåtanden**

Motioner till Verdandis förbunds kongress 2020

SOCIALPOLITIK

1. Samhällets trygghetssystem – Örebrodistriktet
2. Vems ansvar? – Örebrodistriktet
3. Motion om stopp för all spelreklam – Örebrodistriktet
4. Kriminalpolitiskt program – Örebrodistriktet
5. Kriminalpolitiskt program – Stockholmsdistriktet
6. Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag – Stockholmsdistriktet

DEMOKRATI

7. Föreningsfrihet – Örebrodistriktet
8. Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor – Stockholmsdistriktet

ORGANISATION

9. Brukarinflytandefrågor i Verdandi – Örebrodistriktet
10. Vårt Socialpolitiska program – Örebrodistriktet
11. Miljö- och resepolicy – Örebrodistriktet
12. Samhällsrådgivning i Verdandis regi – Örebrodistriktet
13. Motion om att det behövs fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar – Sörmlandsdistriktet
14. Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner – Sörmlandsdistriktet
15. Motion avseende stadgeändringar – Elvy Andersson, enskild motion
16. Motion om En folkbildningssatsning i Verdandi – Stockholmsdistriktet

Motioner och utlåtanden

MOTION NR 1.

Motion angående samhällets trygghetssystem

Våra socialförsäkringssystem har byggts upp under många år. Både genom politiska beslut och ett aktivt arbete från fackföreningsrörelsen. Idag möter vi allt fler som ramlar ur, eller emellan trygghetssystemen. Många utförsäkras från sjukersättningen med motiveringen att man har en arbetsförmåga för förekommande arbeten, men är inte tillräckligt friska för att kunna stå till den normala arbetsmarknadens förfogande. Därav är man inte berättigad till a-kassa. För att kunna försörja sig hänvisas man till försörjningsstöd som ska vara ett absolut akut stöd men som inte är tänkt som en långvarig ersättning och inte heller utformat så att det går att leva på under någon längre tid. Dessutom måste allt avyttras som är av värde, exempelvis bil, som kan göra det möjligt att ta ett arbete. Vi möter också de personer med funktionsnedsättningar som mister sina ersättningar och möjligheter att vara kvar på ett arbete, eller daglig verksamhet. Exemplet är många av hur trygghetssystemen urholkas, detta utan politiska beslut utan att myndigheterna själva kan besluta i dessa frågor.

Risken är betydande att istället för besparingar blir kostnaderna enorma för både enskilda som annan verksamhet, exempelvis kommunerna som får det ekonomiska ansvaret genom försörjningsstödet och ibland genom andra insatser. Den psykiska ohälsan växer enormt i Sverige idag och det blir också en samhällskostnad för sjukvården.

Verdandi Örebro län föreslår kongressen besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning i dessa frågor.

Att uppvakta regering och riksdag för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 1

Motion angående samhällets trygghetssystem

Motion 1 föreslår kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva en aktiv opinionsbildning i dessa frågor.
att uppvakta regering och riksdag för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens kritik och analys av de försämringar av de kollektiva trygghetssystemen som genomförts under lång tid. Det är Verdandi uppfattning, klart uttalat i vårt Socialpolitiska program, att väl fungerande trygghetssystem är avgörande för ett samhälle som är socialt och ekonomiskt jämlikt. Vi i Verdandi vill inte ha ett samhälle där människor faller mellan olika trygghetssystem. Det är förnedrande att människor tvingas söka arbete när de borde vara berättigade till sjukersättning och det är förkastligt att människor i försörjningsstöd tvingas göra sig av med tillgångar som försvårar möjligheten att komma i arbete igen.

Verdandi står upp för trygga, tillräckliga och allmänna ersättningar från trygghetssystemen. Vi säger i det Socialpolitiska programmet att ersättningarna i trygghetsförsäkringarna och försörjningsstödet ska vara rimliga och tillräckliga för att kunna leva ett värdigt liv. Invånare i Sverige ska kunna lita på att de får en rimligt god utkomst när de blir sjuka eller äldre. Ingen ska behöva riskera att falla mellan stolar i det Sverige vi vill se.

Förbundsstyrelsen konstaterar samtidigt att det finns starka krafter som inte vill se en allmän och generell välfärd. Det finns resursstarka röster för lösningar som lägger allt ansvar på individen utan minsta tanke på solidaritet mellan människor. Sådana idéer leder i förlängningen till att varje individ får klara sig bäst den kan. Det ger ett kallt och hårt samhälle där bara människor som har råd att försäkra sig, eller har turen att försäkras i sin anställning, kan räkna med skälig levnadsnivå under svåra tider i livet. Alla andra förpassas till välgörenhetens och allmosans godtycke för att, i bästa fall, hanka sig fram i otrygghet och förnedring. Det är förbundsstyrelsens mening att Verdandi ska opinionsbilda och verka för trygga, allmänna, tillräckliga och tydliga trygghetssystem i Sverige. Det finns all anledning för förbundsstyrelsen att fundera vidare över hur Verdandi bäst kan lyckas med denna viktiga opinionsbildning, och också med vilka vi kan samarbeta för att nå våra mål.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen, samt

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att utforma en strategi för hur Verdandi bäst opinionsbildar för en tillräcklig, god och trygg välfärd för alla invånare i Sverige.

MOTION NR 2.

Vems ansvar?

Vems ansvar kan vara ingens ansvar. I Verdandis verksamhet möter vi människor som inte passar in någonstans. Du har ingen diagnos, då kan du inte få hjälp från den ena myndigheten för den kräver att du först måste ha ett utrett behov. Du får inget försörjningsstöd om du inte står till arbetsmarknadens förfogande eller går på en arbetsrelaterad utredning. Detta kan du inte göra eftersom du är hemlös. På grund av att du inte är utredd så kan socialpsykiatrin inte hjälpa dig. För att få hjälp med ditt missbruk måste du först vara drogfri, och hur ska det gå till när ditt liv är i kaos, hemlös och ångesten snurrar i ditt huvud. Så här är verkligheten för en del av dem vi möter i vardagen i Verdandi. Det här är ett av resultaten av en fin reform, psykiatireformen, men som blev så fel eftersom samhället inte planerade för dem som lever i de mest utsatta situationerna. Många som lever i hemlöshet har den erfarenhet som beskrivs ovan. Verdandi måste på alla håll uppmärksamma myndigheters tillkortakommande när det gäller de som lever i de mest extrema situationerna och att man inte klarar att samarbeta och samverka och lösa enskilda människors problem som de egentligen varit med att skapa.

Vi föreslår kongressen besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta riksdagspartierna om denna orimliga situation så att det lagstiftningsmässigt ställs krav på myndigheter om samverkan.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Anna-Lena Lindqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 2

Vems ansvar?

Motion 2 föreslår kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta riksdagspartierna om denna orimliga situation så att det lagstiftningsmässigt ställs krav på myndigheter om samverkan.

Förbundsstyrelsen instämmer helt i beskrivningen av hur människor som inte passar in någonstans förlorar rättigheter till stöd och möjligheter att förändra sin situation. Myndigheter fungerar alltför ofta enligt stuprörprincipen – de hanterar sitt eget ansvarsområde men ser inte helheten i en människas livssituation och förmår inte samverka med andra för att förbättra situationen.

Förbundsstyrelsen instämmer också i motionärernas bedömning att detta är en fråga som förbundet måste uppmärksamma mer. Vi i Verdandi måste göra vad vi kan för att se till att människor får de chanser och den hjälp som behövs för att kunna ta tag i sina liv. Dagens system leder alltför ofta till uppgivenhet och att människor faller mellan stolarna. Dock vill förbundsstyrelsen att Verdandi även uppvaktar regeringen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen samt

att också ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta regeringen om denna orimliga situation.

MOTION NR 3.

Motion om totalförbud mot spelreklam

En allt intensivare marknadsföring översköljer oss som reklam i snart alla medier som finns. Köp, köp för att du ska bli glad och lycklig. Nu leder den vägen ofta till en otillfredsställelse i livet. Då kommer den aggressiva spelreklamen in. Spela så vinner du och kan skaffa det som gör dig tillfreds med livet. Efter följer reklamen från låneinstitutet. Låna så du kan spela. Vi ser nu att allt fler människor som ruinerat sig med stora skulder som följd. Detta för med sig psykiskt lidande, trasiga familjer och i vissa fall självmord. De har ofta utvecklat ett spelberoende, det kan de få hjälp med via kommunen, beroendecentrum eller Eksam.

Verdandi är en kamratstödande verksamhet därför är vårt krav

Att Verdandi kräver totalförbud mot spelreklam.

Att skyddet som erbjuds högkonsumenter utvecklas och förbättras till fullo.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Kjell Sundqvist

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 3

Motion om totalförbud mot spelreklam

Motion 3 föreslår kongressen besluta:

att Verdandi kräver totalförbud mot spelreklam,
att skyddet som erbjuds högkonsumenter utvecklas och förbättras till fullo.

Förbundsstyrelsen delar helt den verklighetsbeskrivning som motionären ger. Spelberoende är en allvarlig beroendesjukdom med stora, inte sällan katastrofala, konsekvenser för den enskilde spelaren och inte minst för anhöriga. Det finns ingen tvekan om att detta är ett stort socialt problem som många i Verdandi möter ofta.

En särskilt otäck form av spelreklam är den som siktar in sig på spelberoende personer och som lockar dessa med förmåner, resor och till och med pengar att spela för. Det är förbundsstyrelsens uppfattning att förmåner från spelbolag för att uppmuntra fortsatt spelande bör vara olaglig.

Ett totalförbud mot spelreklam kan te sig som ett både rimligt och nödvändigt krav. Men det finns ett antal invändningar som förbundsstyrelsen vill peka på.

Det har visat sig vara svårt att förbjuda reklam för en viss sorts verksamhet. Sverige har tidigare haft hårda regler mot reklam för alkohol och tobak som inte gått att upprätthålla på grund av internationaliseringen av media och reklam. Ett nationellt förbud kringgicks genom att produktionsbolag förlade huvudkontoret till ett land med mer generösa regler för reklam och snart fanns alkoholreklamen i varje svensk tv-apparat.

Tidigare fanns ett spelmonopol som gjorde det svårt för andra aktörer än ATG och Svenska Spel (tidigare Tipstjänst) att göra reklam överhuvudtaget. Men den svenska spelmarknaden har avreglerats. Den som har licens i Sverige har numera också rätt att göra reklam för sina spel. Här skiljer sig Sverige från till exempel Norge som har kvar sitt spelmonopol.

Ett problem med ett totalförbud är att även andra aktörer än privata spelbolag bedriver spelverksamhet. Förutom att staten själv bedriver spelverksamhet

genom sitt bolag Svenska spel är andra anordnare av spel folkrörelser, idrottsrörelsen, politiska partier och stiftelser (till exempel Postkodstiftelsen). Det är också viss skillnad på aggressiv spelreklam på etermedia och en annons för att köpa lotter i det lokala annonsbladet.

Sedan första januari 2019 finns ett förbud mot spelreklam i Italien. Förbudet innebär att spelbolag inte längre får marknadsföra sig i radio, tv, tidningar, sociala medier eller i samband med sportevenemang. Det enda undantaget är det statliga lotteriet SuperEnaLotto.

I Sverige har en utredning om striktare regler kring spelreklam tillsatts (Spelmarknadsutredningen). Utredningen ska presenteras 31 oktober 2020. Förbundsstyrelsen menar att vi i Verdandi måste vara aktiva för att föreslå så hårda begränsningar som möjligt. Verdandi bör verka för ett förbud mot åtminstone vissa delar av spelreklamen.

Vad gäller att-sats två om stöd till spelmissbrukare (som är det begrepp som förbundsstyrelsen använder hellre än "högkonsumenter") är FS helt överens med motionären.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att Verdandi ska verka för så hårda begränsningar av spelreklam som möjligt,

att Verdandi även kan tänka sig ett totalförbud för reklam för nätkasinon,

att Verdandi förordar en kriminalisering av direktreklam med förmåner riktade till spelare,

att skyddet för och vården av spelmissbrukare måste förbättras,

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att driva dessa frågor på lämpligt sätt, samt

att i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 4.

Kriminalpolitiskt program

En av huvudfrågorna i svensk politik idag är brott och straff. De kriminella gängerna sprider oro, och är en av samhällets stora utmaningar. De politiska partierna försöker överträffa varandra i hur man ska höja straffsatserna. Få diskuterar grundorsakerna till kriminaliteten och hur den svenska kriminalvården ska fungera så att man kan förbereda för ett återinträde i samhället. Under ett antal år har kriminalvården haft program för bättre frigivning som ska förbereda denna återgång. Men den fungerar inte. Få erbjuds och motiveras att delta i behandling och vårdprogram, om de överhuvudtaget existerar på den anstalt som man befinner sig på. Dessutom finns det personer med svår psykisk diagnos, som borde få vård istället för att vara på fängelser. Efter avslutat straff ska kriminalvårdens Frivård hjälpa till att stötta och motivera till ett liv där man avstår från kriminalitet. Tyvärr fungerar den inte alltid så bra. Börjar du till exempel missbruka måste du gå ner dig ordentligt innan något görs. Det är sällan man får hjälp till bostad eller stöd in i arbetslivet. Detta borde vara klart innan man lämnar fängelset men det sker nästan aldrig. Utan bostad blir du hemlös, och kan inte heller delta i någon arbetsrelaterad aktivitet eller återgå till arbete.

Samhällsdebatten har framförallt handlat om hårdare tag och längre straff, och sen i en bisats så sägs det några ord om att det är viktigt att arbeta förebyggande, men sällan kommer några konkreta förslag på hur man ska göra. Det måste börjas i tid, där barns uppväxtvillkor måste vara i fokus. Trygga barn som känner sig sedda, får uppmärksamhet och möjligheter att utvecklas så att man kan stå emot och göra egna val för framtiden. Att bygga framtidstro för framtidens vuxna är ett huvuduppdrag för att motverka kriminalitet och utanförskap.

Många av dagens brott är relaterade till droger och missbruk. När det gäller vård och behandling för människor med narkotikaberoende sägs det sällan ett ord om. En stor del av dagens brottslighet är narkotikarelaterad, uppgörelser om vem som ska ha makten över en del av den svarta ekonomin som ger enorma vinster.

Verdandi behöver ta ställning i dessa frågor. Det behövs ett program, eller motsvarande, där vi tar ställning till dagens kriminalpolitiska debatt. Ett program som utgår från en helhetssyn för det förebyggande arbetet, bättre frigivning och som tar upp hur tiden på anstalt används konstruktivt för att förbereda för ett liv utanför fängelset som är hållbart över tid.

Vi föreslår kongressen besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kriminalpolitiskt program.

Att programmet beslutas av förbundsstyrelsen efter remissförfarande.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Anneli Roos   Ingalill Dahlquist   Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

MOTION NR 5.

Kriminalpolitiskt program

Kriminaliteten ökar i samhället. Under 2019 läser vi i pressen att drygt 100 kriminella sprängdåd skett i landet hittills under året. Det får forskare och kriminologer att hävda att situationen i Sverige endast kan jämföras med länder som är eller nyligen varit i krig. I länder som i övrigt liknar Sverige är situationen unik.

Känslan är att även annan kriminalitet ökar. Vi i Botkyrka märker att rädslan ökar bland vanligt folk. En medlem till oss hade nyligen inbrott i sin lägenhet. Vi hör vittnen till skottlossningar berätta om den traumatiska upplevelse som det var. En känsla av att den organiserade brottsligheten inte tar hänsyn till eventuella civila offer i sina gängkrig växer. Det skapar självklart en allvarlig otrygghet i samhället.

Självklart har utvecklingen sociala orsaker. I vissa bostadsområden i landet är arbetslösheten extremt hög, skolans resurser för små och samhällets insatser otillräckliga. Att växa upp i ett sådant bostadsområde är svårt. Kanske är föräldrarna arbetslösa, ekonomin i familjen knaper och förebilderna i närområdet langare eller gängkriminella. En känsla av att stå utanför samhället och inte vara välkommen infinner sig lätt.

Kommunerna tvingas spara när pengarna inte räcker till. Resurserna till välfärden minskar samtidigt som de allra rikaste får skattelättnader när värnskatten tas bort. Klyftorna mellan människor i samhället ökar och hopplösheten sprider sig i stora grupper. Är det då så konstigt att ilskan, till och med hatet, ökar bland många ungdomar som känner hopplöshet i sin vardag och inför sin framtid?

Vi tror inte på enkla lösningar som ”hårdare tag” eller ”tuffare poliser” eller ”längre straff”. Hade det angreppssättet fungerat, skulle Förenta Staterna idag vara ett av världens mest fredliga samhällen. Det vet vi alla att det inte är.

Samhällets sociala problem, klassklyftorna, segregationen och en välfärd som krackelerar är orsaker till att kriminaliteten ökar. Det är några av grundorsakerna till en social oro som leder till att fler lockas till kriminalitet och att brottsligheten riskerar att öka.

Som alla förstår är ett samhällsproblem som brottslighet komplext. Syftet med den här motionen är inte att presentera en komplett analys av orsaker till våld och kriminalitet i samhället. Syftet är att visa på att utvecklingen är allvarlig och att Verdandi kan och bör bidra till en lösning på problemet.

Vi vill att Verdandi presenterar en helhetssyn på orsakerna till brottsligheten i syfte att kriminaliteten i samhället ska minska.

Därför vill vi att kongressen beslutar att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att särskilt titta på frågan genom:

Att presentera en analys kring orsakerna till att brottsligheten ökar i samhället.

Att komma med skarpa förslag som botten i Verdandis samhälls- och människosyn.

Att utifrån vår analys och våra skarpa förslag bedriva opinionsbildning i syfte att minska brottsligheten i samhället.

Verdandi Stockholmsdistriktet

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 4 och 5

Motioner om Kriminalpolitiskt program

Motion 4 föreslår kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kriminalpolitiskt program,
att programmet beslutas av förbundsstyrelsen efter remissförfarande.

Motion 5 föreslår kongressen besluta:

att presentera en analys kring orsakerna till att brottsligheten ökar
i samhället,

att komma med skarpa förslag som bottnar i Verdandis samhälls- och
människosyn,

att utifrån vår analys och våra skarpa förslag bedriva opinionsbildning
i syfte att minska brottsligheten i samhället.

Förbundsstyrelsen anser att motionärerna tar upp en mycket angelägen
fråga. Debatten om brott och straff är sedan en tid dominerande i samhället.
Detta bör Verdandi bejaka. Kriminalpolitik är en del av socialpolitiken.

Problemet med den nuvarande samhällsdiskussionen är dels att den ibland
utgår från felaktiga förutsättningar och falska fakta, dels att hela diskussionen
kantrat så att den enda uppfattning som får plats idag tycks vara den som före-
språkar tuffare tag och hårdare straff.

Sett i ett längre perspektiv finns några typer av brottslighet som ökat. Det mest
alarmerande är att kriminella i högre utsträckning än tidigare använder sig
av sprängmedel vilket ger stora materiella skador men också stora risker för
människor som bara har otur att befinna sig på fel plats vid fel tidpunkt.
Det är viktigt att noga analysera varför just användningen av sprängmedel och
handgranater ökat i Sverige. Stölder av sprängmedel måste förebyggas sam-
tidigt som handeln med varor som kan användas för att framställa bomber
måste regleras hårdare.

Det finns också ett ökat användande av automatvapen i konflikter som kan
hänga ihop med att smugglingen av sådana vapen sannolikt ökat. Samtidigt
anser förbundsstyrelsen att det är helt uppåt väggarna att jämföra situationen
i Sverige med den i krigszoner som Syrien. Sådana jämförelser leder fel och
har ingenting med verkligheten att göra.

Andra typer av brottslighet har istället minskat sett till den senaste 30-årsperioden. Det gäller till exempel dödligt våld och grov misshandel. Anmälda våldtäkter har ökat, men enligt forskarna är det svårt att veta vad som beror på lagändringar (fler brott faller under rubriken våldtäkt idag) eller ökad benägenhet att anmäla och vad som är en faktisk ökning av brottslighet.

Frågorna om brott och straff i samhället behöver fördjupas. Verdandi har mycket att bidra med i en samhällsdebatt om kriminalpolitiken. Vår människosyn och vår vilja att alltid ge människor nya chanser är perspektiv som försvunnit ur diskussionen de senaste åren.

Detta leder till att förbundsstyrelsen anser att kravet på ett kriminalpolitiskt program är väl motiverat. Ju mer frågor om brott och straff diskuteras, desto viktigare att Verdandis människosyn och samhällssyn får genomslag i samhällsdebatten.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motion 4, samt

att därmed anse motion 5 besvarad.

MOTION NR 6.

Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag

Arbetslösheten är hög och många står utanför arbetsmarknaden. Vid sidan av att antalet arbetslösa ökar, kritiserar flera av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Verdandi och flera andra organisationer i den idéella sektorn har utvecklat arbetsintegrerande sociala företag för att skapa nya arbetstillfällen och anställningar av långtidsarbetslösa just för den grupp som aldrig kommer i arbete trots olika regeringars arbetsmarknadspolitik. Verksamheten har visat sig framgångsrik. Många långtidsarbetslösa har fått arbete eller meningsfull sysselsättning genom den verksamhet som de sociala företagen bedriver.

Dock saknas långsiktiga spelregler och goda förutsättningar för de arbetsintegrerande sociala företagen att verka. Det är ett styvmoderligt sätt att behandla sociala företag. Vi menar att samhället med små ekonomiska insatser kan få ut stor samhällsnytta.

Därför vill vi:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att opinionsbilda gentemot riksdagens partier och ledamöter om att:

- Arbetsintegrerande sociala företag är framgångsrika med att anställa långtidsarbetslösa som inte andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder når fram till.
- Arbetsintegrerande sociala företag ses som en demokratisk resurs och kraft i samhället.
- Arbetsintegrerande sociala företag måste få ett tillräckligt samhällsstöd i form av handledarbidrag eller annan ersättning för att kunna utföra sitt arbete väl och nå resultat.
- Anpassa arbetsmarknadspolitiska program och åtgärder till de sociala företagens behov.

Verdandi Botkyrka

Antogs av Verdandi Botkyrkas styrelse den 20 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 6

Motion om Ökat samhällsstöd och långsiktiga spelregler för arbetsintegrerande sociala företag

Motion 6 föreslår kongressen besluta:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att opinionsbilda gentemot riksdagens partier och ledamöter om att:

- Arbetsintegrerande sociala företag är framgångsrika med att anställa långtidsarbetslösa som inte andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder når fram till.
- Arbetsintegrerande sociala företag ses som en demokratisk resurs och kraft i samhället.
- Arbetsintegrerande sociala företag måste få ett tillräckligt samhällsstöd i form av handledarbidrag eller annan ersättning för att kunna utföra sitt arbete väl och nå resultat.
- Anpassa arbetsmarknadspolitiska program och åtgärder till de sociala företagens behov.

Motionen behandlar de långsiktiga spelreglerna för de arbetsintegrerande sociala företagen. Förbundsstyrelsen håller med motionären om att civilsamhället och de arbetsintegrerande sociala företagen bör ha en viktig roll i arbetsmarknadspolitiken även framledes. Förbundsstyrelsen instämmer också i andemeningen i motionens att-satser. De sociala företagen har en särskilt god förmåga att ta tillvara alla människors förmågor och ge alla en värdig möjlighet till arbete.

2014 hade Sverige cirka 10 000 deltagare i de arbetsintegrerande sociala företagen. Fler sociala företag skulle behöva skapas och ett ökat antal deltagare borde få möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden med stöd av de sociala företagen. För att detta ska kunna ske behöver regeringen ge långsiktiga spelregler för de arbetsintegrerande sociala företagen, spelregler som inte raderas efter varje riksdagsval.

Det är hög tid att lämna det hårda samhälle som sorterar ut människor som obrukbara på arbetsmarknaden. Vi måste ta tillvara alla människors arbetsförmåga och potential att utvecklas.

Utanförskap är också samhällsekonomiskt mycket kostsamt, vilket många forskare har visat. Utanförskap kostar genom ökade kostnader för försörjningsstöd, social misär, kriminalitet och sjukvård som annars hade kunnat undvikas. Forskningen visar också att långtidsarbetslöshet och utanförskap ofta bärs vidare, som en ond stafettpinne, till barn och barnbarn.

Trots att sysselsättningen under lång tid varit relativt hög är det alltför många som inte får en chans på arbetsmarknaden och tvingas till långtidsarbetslöshet med allt vad det innebär av missade livschanser, isolering och i många fall ohälsa.

Det politiska läget i riksdagen är idag mycket låst genom 73-punktsuppgörelsen mellan s, mp, c och l – men också bräckligt på grund av att landet regeras av en minoritetsregering.

Arbetsmarknadspolitiken har svajat under trycket från olika politiska utspel och påtryckningar från oppositionen. Arbetsförmedlingen är under kraftig omorganisering men det slutliga utfallet för myndighetens organisering och även tidplanen för omdaning är mycket oklar.

Förbundsstyrelsen bör följa arbetsmarknadspolitikens utveckling och de sociala företagens ställning och förutsättningar mycket noga. Dock har Verdandi många uppgifter under den kommande kongressperioden och förbundsstyrelsen vill därför att kongressen är försiktig med att slå fast vilka områden som ska prioriteras i opinionsbildningen.

Förbundsstyrelsen vill av det skälet inte bifalla motionen rakt av men menar att uppdraget att följa utvecklingen i arbetsmarknadspolitiken och spelreglerna för de arbetsintegrerande sociala företagen ska finnas kvar i den nya förbundsstyrelsens diskussioner om det kommande arbetet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att anse motion 6 besvarad.

MOTION NR 7.

Föreningsfrihet

Rätten att organisera sig är en av demokratins viktigaste hörnstenar. Föreningsfriheten är inskriven i grundlagen. Men det respekteras inte. Rätten att vara aktiv och ta uppdrag i en förening gäller inte alla. Om du är sjukskriven, arbetslös eller har a-kassa, eller har någon form av samhällsstöd till din anställning får du inte ha föreningsuppdrag. Du kan inte ha oavlönat uppdrag i en styrelse för då kan du mista din ersättning eller ditt jobb. Här gäller myndighetsbeslut över svensk grundlag.

Verdandi måste med kraft påvisa vad som sker i praktiken och som vi har tydliga exempel på. Rätten till att ha föreningsuppdrag måste gälla alla oavsett om man har lönearbete, är sjuk- eller arbetslös.

Vi föreslår

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta upp frågan med våra riksdagspartier för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Åse Sundqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 7

Motion om Föreningsfrihet

Motion 7 föreslår kongressen besluta:

Att kongressen beslutar att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta upp frågan med våra riksdagspartier för att få en ändring till stånd enligt motionens intentioner.

Det råder ingen tvekan om att rätten att organisera sig är en hörnsten i demokratin. Det faktum att sjukskrivna och arbetslösa riskerar att förlora ersättning vid förtroendeuppdrag är upprörande. I praktiken innebär det att man inskränker möjligheten för stora grupper i samhället att ta styrelse- eller förtroendeuppdrag i organisationer. Förbundsstyrelsen ser detta som ett brott mot rätten att organisera sig. Myndigheternas regler innebär att den grundlagsskyddade föreningsfriheten kränks. Rätten att ha föreningsuppdrag måste gälla alla oavsett om man har lönearbete, är sjuk eller arbetslös.

Det är dessutom så att det saknas enhetliga regler för vad som gäller mellan olika myndigheter som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Också inom en myndighet kan bedömningar skilja mellan olika delar av landet. Ett godtycke tycks gälla här, något som i sig är upprörande.

Verdandi bör ta krafttag för att få politiker och beslutsfattare att inse det allvarliga i situationen. Vi bör samverka med andra organisationer och på bred front uppvakta regeringen i frågan. Verdandis möjligheter att få en ändring till stånd ökar om vi kräver förändring tillsammans med andra.

Förbundsstyrelsen delar motionens krav. Dessutom vill vi göra mer för att säkerställa att ingen ska behöva drabbas ekonomiskt på grund av sitt engagemang i föreningslivet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen samt

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för att enhetliga regler ska gälla för alla som uppbär ekonomiskt stöd eller ersättning vid förtroendeuppdrag,

att dessa regler ska ge rätt för alla grupper i samhället att ta på sig förtroendeuppdrag i föreningslivet på lika villkor, samt

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för att rätten att ta förtroendeuppdrag förstärks, eventuellt genom förändringar i grundlagen

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att uppvakta regeringen och riksdagspartierna med dessa krav.

MOTION NR 8.

Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor

Verdandi har sedan många år bedrivit ett landstäckande arbete med utvecklingsfrågor i vården för personer med missbruksproblem och/eller psykisk ohälsa. Sverige Kommuner och Regioner, SKR, är en stor aktör inom området. Frågan om de ideella organisationernas lagstadgade rätt att medverka i planeringen av vården i kommuner och regioner har nyligen aktualiserats av SKRs beslut inom sitt vårdområde psykisk hälsa: Beslutet innebär att SKR istället för att – som brukligt i Sverige – samverka med ideella organisationer, ska kunna välja att konsultera enskilda patienter. Dessa patienter kallas ”spetspatienter” och ska väljas ut av förvaltningarna för att representera brukares och patienters intressen, vilket innebär en kursändring i det viktiga utvecklingsarbete som förvaltningar och intresseorganisationer inom vården bedrivit gemensamt. Denna utveckling hotar att underminera brukar-, patient- och närståendeorganisationernas demokratiska inflytande i vårdutvecklingen. Det sker dessutom i en tid av stora neddragningar inom för Verdandi viktiga verksamhetsfält som missbruks- och beroendevården.

Vi ser med oro på den ovan beskrivna utvecklingen. Den riskerar att urholka Verdandis och andra intresseorganisationers möjlighet att tillvarata våra medlemmars intressen. Vi vet att demokrati i vården måste innebära inflytande på tre nivåer: individ-, verksamhet- och systemnivå. Men inte med individer på systemnivå – den kunskapen och rättigheten finns hos intresseorganisationer.

Vi föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att bevaka utvecklingen av representationen av brukares och patienters perspektiv i vårdutvecklingen så att den samlade lagstiftningen för den ideella sektorns medverkan följs.

Att agera om det sker försämringar av den ideella sektorns inflytande i vårdutvecklingen.

Att söka samverka med andra intresseorganisationer för att gemensamt agera när demokratin i vården står på spel.

Stockholmsdistriktet

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 8

Motion om Verdandis arbete med vårdutvecklingsfrågor

Motion 8 föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att bevaka utvecklingen av representationen av brukares och patienters perspektiv i vårdutvecklingen så att den samlade lagstiftningen för den ideella sektorns medverkan följs.

Att agera om det sker försämringar av den ideella sektorns inflytande i vårdutvecklingen.

Att söka samverkan med andra intresseorganisationer för att gemensamt agera när demokratin i vården står på spel.

Förbundsstyrelsen delar upprördheten över Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) försök att ställa civilsamhället åt sidan. Folkrörelserna har en unik ställning i det svenska demokratiska systemet av goda skäl. Vi representerar perspektiv som är mer övergripande än individperspektivet och vi representerar människor som sällan får komma till tals i planeringen eller beslutsfattandet av vårdens inriktning.

Att låta bli att ta del av den kunskap som finns inom organisationer som Verdandi kommer att leda till att flera viktiga perspektiv på vårdens organisering kommer att försvinna eller minska i omfattning. Detta leder till minskad demokratisk styrning av vården och med största sannolikhet också till sämre kvalitet. Organisationer som i likhet med Verdandi står för ett tydligt brukarperspektiv inom vård och socialtjänst bidrar med utgångspunkter som annars knappast skulle få genomslag.

Förbundsstyrelsen har inget emot att patienter med särskilda kunskaper eller intresse för sina diagnoser, så kallade spetspatienter, får möjlighet att påverka vården med sina förslag. Detta kan dock aldrig ersätta den demokratiska påverkan som brukar-, patient- och anhörigorganisationerna står för.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen.

MOTION NR 9.

Brukarinflytandefrågor i Verdandi

Verdandi har sedan många år bedrivit ett landstäckande arbete med brukarinflytandefrågor; en fråga om demokrati i vård och service för alla som behöver hjälp från samhället. Brukarinflytande är också en viktig fråga i Verdandis socialpolitiska program. Förbundet har under kongressperioden som gått tillskapat en ekonomisk förening, Brukarkraft, som är ett resurscentrum för arbetet. Men det viktigaste inflytandearbetet görs av Verdandi lokalt och regionalt, såsom intressepolitiskt arbete och brukarstyrda brukarrevisioner, liksom i de regionala brukarråd för missbruksfrågor där Verdandi deltar i flera län.

För att kunskapen om intressepolitiska frågor, brukarinflytande och kunskap om Verdandis metod brukarstyrda brukarrevisioner ska fortsätta att spridas i förbundet, vill vi lyfta två frågor:

En studiehandedning för brukarinflytande bör finnas för de avdelningar som är intresserade av att fördjupa sina kunskaper om demokrati och rättigheter i olika samhällsservice. (Studiehandedningen bör kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukarrevisioner - för de avdelningar som vill lära sig metoden.

Verdandis arbete ute i de regionala brukarråden för missbruk/beroende är ofta svårt i ett allt kargare ekonomiskt klimat i kommuner och landsting som inte kan eller vill prioritera satsningar för personer med missbruks- och beroendeproblem. Därför föreslår vi också ett nytt vägledningsdokument för de Verdandiavdelningar som deltar/vill delta i brukarråd för att underlätta arbetet för distrikt, kretsar och avdelningar.

Undertecknad föreslår kongressen att besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandedning för brukarinflytande, som kan kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukarrevisioner.

Att en vägledning tas fram för Verdandis medverkan i brukarråd.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Ann-Marie Wulfstrand-Byhlin

Åse Sundqvist

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 9

Motion om Brukarinflytandefrågor i Verdandi

Motion 9 föreslår kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning för brukarinflytande, som kan kopplas till det utbildningsmaterial som redan finns för brukarstyrda brukarrevisioner.

att en vägledning tas fram för Verdandis medverkan i brukarråd.

Som motionen beskriver så har Verdandi sedan många år bedrivit ett landsomfattande arbete i brukarinflytandefrågor. Det är viktiga frågor för oss som ytterst handlar om demokrati i vård och service för alla som behöver hjälp från samhället. Verdandi har tagit fram egna bra metoder för brukarinflytande, särskilt metoderna Brukarstyrda brukarrevisioner och Certifiering av brukarinflytande för verksamheter. Vi finns idag representerade i många inflytande- och brukarråd runt om i landet.

Förbundsstyrelsen delar motionärens yrkanden. En studiehandledning för brukarinflytande behövs. Även om många redan engagerar sig i frågor som rör brukarinflytande är det bra om det bedrivs studier så att fler får mer kunskaper inom området. Studiehandledningen bör, som motionären föreslår, kopplas samman med det utbildningsmaterial som finns idag.

Likaså är det ett klokt förslag att ta fram ett vägledande dokument för hela organisationen vad gäller medverkan i inflytande- och brukarråd runt om i landet. Förbundsstyrelsen anser dels att Verdandi bör agera på likartat sätt i hela landet och dels tror förbundsstyrelsen att vägledningen blir ett stöd och en trygghet för det lokala engagemanget i brukarråd för brukarinflytande.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen.

MOTION NR 10.

Vårt Socialpolitiska program

Verdandi har ett otroligt bra Socialpolitiskt program, som är heltäckande och som ger oss en bra grund för att driva våra mest viktiga frågor.

Det är två frågor vi vill lyfta. Till programmet behöver en studiehandledning tas fram, då det är ett sätt att sprida kunskap och skola våra medlemmar. Studiematerialet kan med fördel kompletteras med de 20 frågor som togs fram för vårt Rättvisearbete. Detta kan sedan ligga till grund för vårt praktiska sociala arbete där många fler lokalt kan engageras.

Programmet är mycket omfattande och därför har förbundsstyrelsen mycket förtjänstfullt tagit fram kortprogram. Nu behöver nästa steg tas och det är att gå från ord till handling och konkret beskriva vilka frågor som är mest angelägna för Verdandi att driva för att nå våra mål.

Vi föreslår kongressen besluta

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning till det Socialpolitiska programmet.

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att genomföra en studiekampanj utifrån det Socialpolitiska programmet utifrån motionens intentioner.

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktionsprogram utifrån programmet.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 10

Motion Vårt Socialpolitiska program

Motion 10 föreslår kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram en studiehandledning till det Socialpolitiska programmet.

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att genomföra en studiekampanj utifrån det Socialpolitiska programmet utifrån motionens intentioner.

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktionsprogram utifrån programmet.

Förbundsstyrelsen anser att motionärens förslag är ett bra steg att ta i det kommande arbetet med att utveckla organisationen och kommunikationen i förbundet. Vi i Verdandi behöver fokusera våra resurser för att kunna stärka arbetet med medlemsutveckling, studier, aktiviteter och en effektiv kommunikation. I längden kommer dessa insatser att leda till att vi får en ökad styrka bakom våra krav.

Verdandi måste organisera sig i linje med sin samtid. Genom att jobba tillsammans och jobba smart med våra gemensamma resurser – som personal, ideella krafter, föreningar – kan vi nå fler. Vi kan övertyga fler om våra argument, få gehör för våra krav, göra Verdandi mer relevant och attrahera fler medlemmar. Medlemsutveckling och studieverksamhet är något Verdandi ständigt behöver arbeta med och utveckla i alla led.

Motionärens förslag ligger väl i linje med de riktlinjer förbundsstyrelsen formulerat. Den nya förbundsstyrelsen kommer med utgångspunkt från tidigare styrelsearbete och kongressens beslut lägga upp strategier och aktionsplaner för hur organisationen ska arbeta under kongressperioden. Vi behöver konkretisera hur vi kan förverkliga Verdandis mål i det socialpolitiska programmet och hur vi organiserar stödet till våra lokalorganisationer och medlemmar.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen.

MOTION NR 11.

Miljö- och resepolicy

Miljöfrågorna står idag i fokus. För vår framtida värld är det viktigt att alla av oss gör det vi kan göra. För Verdandis del handlar det om att ha en miljöpolicy som gäller för hela organisationen. När vi söker anslag, bidrag, fondmedel eller ESF-medel efterfrågas ofta om vi har en miljöpolicy. I miljöpolicyen är det också viktigt att vi har en resepolicy som utgår ifrån att vi reser klimatsmart och att i görligaste mån försöker åka fossilfritt. Tåg framför flyg eller bil i de allra flesta fall borde gälla.

Undertecknad förelår kongressen besluta

Att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram en miljöpolicy som också innefattar en resepolicy enligt motionens intentioner.

Örebrodistriktet den 24 november 2019

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 11

Motion Miljö- och resepolicy

Motion 11 föreslår kongressen besluta:

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att ta fram en miljöpolicy som också innefattar en resepolicy enligt motionens intentioner.

Motionären tar upp ett aktuellt problem. Det blir allt vanligare att bidragsgivare kräver att föreningar har en policy kring resor och miljöarbete för att bevilja stöd. Förbundsstyrelsen instämmer i att frågan både är aktuell och viktig. Verdandiförbundet behöver ha en bra miljöpolicy som även inkluderar rekommendationer om att vi i görligaste mån reser klimatsmart och fossilfritt.

Vid denna kongress föreslår förbundsstyrelsen att kongressen antar ett nytt policydokument för Verdandi. I detta ingår även en miljöpolicy och där finns klara och tydliga skrivningar i den anda som motionären föreslår.

Förbundsstyrelsen anser att Verdandi behöver en bra strategi i miljöfrågor. Vi är i första hand en rörelse för social rättvisa och ett samhälle fritt från skador av alkohol och mot drogmissbruk men inser att sociala strävanden går hand i hand med strävanden för en hållbar miljö. Miljöförstöring, klimatförändringar och försämrade livsbetingelser leder med all säkerhet till ökad social oro i världen, fler klimatflyktingar och konflikter om naturresurser och energitillgångar.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att anse motionen besvarad.

MOTION NR 12.

Samhällsrådgivning i Verdandis regi

I Verdandis verksamheter träffar vi dagligen personer som behöver stöd för att lösa problem som har uppstått i deras vardag. Det kan handla om hjälp vid myndighetskontakter, att tolka myndighetsbeslut, att få en ökad tillit till samhällsinstitutioner eller att ta fram en hållbar budget. De alternativ till stöd som samhället erbjuder idag är budget- och skuldrådgivning, när det gäller ekonomi. Där ser möjligheten till hjälp väldigt olika ut över landets kommuner. En del har framförallt telefonrådgivning, andra har en rådgivare som täcker många kommuner, vilket innebär långa väntetider och många gånger förväntas den hjälpsökande ha goda egna förmågor att bidra med till lösningar på problemet. Även Personligt ombud finns men där är förutsättningen att den som behöver hjälp har en psykisk funktionsnedsättning och ett långvarigt behov av insatser.

Med utgångspunkt i de Rättvis kontor som Verdandi driver på flera platser skulle vi kunna utveckla vårt arbetssätt och bidra med en kunskapsökning i alla Verdandiverksamheter som så önskar, kring en allmän samhällsrådgivning, där tillgång till samhällsinformation och nätverksbyggande kan stå i fokus. Detta skulle kunna göras genom att material tas fram till en studiecirkel eller så kan pengar sökas från exempelvis Konsumentverket för en större insats inom organisationen. Verdandi har tagit fram den utmärkta skriften "20 viktiga frågor" som i samband med detta arbete skulle kunna uppdateras så att den kan fortsätta att svara på relevanta frågor även framöver.

Vi föreslår kongressen att besluta

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över möjligheten till en utbildning för anställda och ideella inom organisationen som syftar till en kunskapsökning om de vanligaste frågor som Verdandis Rättvis kontor får.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över hur en uppdatering av "20 viktiga frågor" ska kunna ske.

Örebrodistriktet den 25 november 2019

Åse Sundqvist

Ann-Mari Wulfstrand-Byhlin

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 12

Motion Samhällsrådgivning i Verdandis regi

Motion 12 föreslår kongressen besluta:

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över möjligheten till en utbildning för anställda och ideella inom organisationen som syftar till en kunskapsökning om de vanligaste frågor som Verdandis Rättvis kontor får.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att se över hur en uppdatering av ”20 viktiga frågor” ska kunna ske.

Förbundsstyrelsen välkomnar att de frågor som motionen lyfter får ett ökat genomslag i Verdandis verksamhet. Våra rättviskontor har – där de fungerat – visat sig ligga helt i linje med vårt uppdrag som arbetarnas socialpolitiska organisation. Kamratstöd handlar inte enbart om att skapa mötesplatser, motverka ensamhet och ge alternativ till missbruk. Det handlar också om att vara en organisation som bygger tillit till människor genom att alltid försöka mildra effekter av social utsatthet eller fattigdom.

Verdandis arbete med rättviskontor bör kunna förbättras genom att vi blir bättre på att sprida kunskap inom organisationen om de goda exempel som finns. Om en sådan informationsspridning ska ske med hjälp av en utbildning eller genom en konferens för alla våra avdelningar vill förbundsstyrelsen vänta med att avgöra. Dock är FS odelat positiv till att kunskapen inom hela Verdandi ökar om vad rättviskontor kan göra och vilken hjälp som oftast efterfrågas.

Broschyren ”20 viktiga frågor” har - som motionärerna skriver – spelat en viktig roll i att fungera som vägledning för verdandister. Vi delar uppfattningen att det är dags för en uppdatering.

Samtidigt noterar förbundsstyrelsen – som motionärerna så riktigt påpekar - att det tyvärr är alldeles för få kommuner som ger en bra vägledning till invånare som behöver stöd och hjälp. Förbundsstyrelsen anser att vi måste ställa krav på att kommunerna i mycket högre utsträckning finansierar och uppmuntrar denna typ av verksamhet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionen, samt

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta för att kommunerna och SKR tar ett större ansvar för den typ av frågor som rättviskontoren arbetar med.

MOTION NR 13.

Motion om att det behövs ledarkonferenser eller inspirationsdagar

Förslaget är att förbundsstyrelsen anordnar ledarkonferenser eller inspirationsdagar för att Verdandi Sverige idag, ska klara av nya utmaningar i det samhället som växer fram. Möts de aktiva inom Verdandis verksamheter mer kontinuerligt kan organisationen ta vara på den kunskap och kompetens som finns bland Verdandis distrikt och avdelningar på ett mer effektivt sätt.

Verdandi har blivit en liten organisation som finns på ett fåtal platser i Sverige och med få medlemmar, men vill växa och bli fler. Vi finns ute i våra distrikt och avdelningar där vi har våra verksamheter och aktiviteter och har inte ett självklart sätt att besöka andra Verdandi verksamheter. Ensamarbetet innebär i regel att vi får dålig påfyllnad av inspirationskällor och vi kör oftast samma verksamhet år ut och år. Vi har svårt i distrikt och avdelningarna att utveckla ny Verdandi-verksamhet. Därför blir vi också färre och färre.

Vi föreslår kongressen att besluta om:

Att förbundsstyrelsen anordna fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att planera innehållet på dessa dagar med fokus på lokal verksamhet.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Eskilstuna 2019-10-15
Verdandi Eskilstuna

**Verdandi Sörmlands halvårsmöte beslutade 20191024
att anta motionen som sin egen.**

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 13

Motion om att det behövs ledarkonferenser eller inspirationsdagar

Motion 13 föreslår kongressen besluta:

Att förbundsstyrelsen anordna fler ledarkonferenser eller inspirationsdagar.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att planera innehållet på dessa dagar med fokus på lokal verksamhet.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Motionärerna tecknar en realistisk bild av utvecklingen inom Verdandi. Organisationen har tappat i styrka och medlemsantal. Denna försvagning måste hejdas för att Verdandi ska överleva som organisation.

Samtidigt ser vi att behovet av en organisation som Verdandi hela tiden ökar. Klasskillnaderna och ojämlikheten ökar och många människor mår dåligt på grund av missbruk, social utslagning och fattigdom. En radikal socialpolitisk organisation bör ha alla möjligheter att spela en stor roll även i framtiden. För att det ska ske måste organisationen genomsyras av entusiasm och börja attrahera nya medlemmar i större utsträckning. Verdandi måste också etableras på fler ställen.

Ett sätt för förbundet att växa är att träffas oftare för erfarenhetsutbyte. Förbundsstyrelsen delar uppfattningen att det är önskvärt att inspirationsdagar och fler ledarkonferenser genomförs. Samtidigt har Verdandi ännu ett problem och det är att vår ekonomi är svag. Socialstyrelsens verksamhetsbidrag har minskat – reellt och nominellt – under en följd av år. Att i detta läge bestämma om nya utgifter utan att ha klart med ny finansiering anser FS vore fel väg att gå.

Den förbundsstyrelse som väljs av kongressen kommer att träffas under hösten för att börja den nya mandatperioden med en strategisk diskussion om Verdandis framtid. De kommande åren kommer att bli avgörande för om vi lyckas med att vända en nedåtgående trend. Den nuvarande förbundsstyrelsen är positiv till möjligheterna men är också övertygade om att det kommer att krävas mycket möda och nya idéer.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar, samt **att** i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 14.

Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner

Förslaget är att dela in Verdandis distrikt/avdelningar som nätverksbyggande regioner. Detta kan möjliggöra för regionerna att anställa en verksamhetsutvecklare inom regionen. Detta ger också möjlighet till att verka för fler nya medlemmar och Verdandi kan återigen bli en hörd röst i samhällsarbetet/debatten.

Målsättningen är att medlemsaktiviteter och medlemsantalet ska öka i hela landet. Verdandi är idag uppbyggt på distrikt och avdelningar spritt ute i landet och där många personer arbetar funktionellt ensamma. Det vi ser är att drogerna blir fler och missbrukarna blir yngre. De psykiskt sjuka självmedicinerar sig eller isolerar sig, de äldre blir mer och mer ensamma och den ofrivilliga ensamheten breder ut sig i samhället.

Verdandi är en av få organisationer som bedriver verksamhet för de mest utsatta med kamratstöd, rättvisekontor, social samvaro, danser för ofrivilligt ensamma, äldre som yngre, alternativ helg mm. Verdandi är också en förening dit man kan gå och delta på sina egna villkor. Utifrån denna bild vill vi att Verdandi skall finnas på fler platser i Sverige.

Vi föreslår kongressen att besluta

Att Verdandi Sverige delas in i större regioner än i dagens distrikt.

Att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att starta en utredning med sikte på att dela in distrikten i regioner.

Att möjliggöra att tillsätta verksamhetsutvecklare inom varje region.

Att Sörmlandsdistriktet ställer sig bakom motionen.

Att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Eskilstuna 2019-10-15

Verdandi Eskilstuna

Verdandi Sörmlands halvårsmöte beslutade 20191024 att anta motionen som sin egen.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 14

Motion om att dela in Verdandis distrikt/avdelningar i större regioner

Motion 14 föreslår kongressen besluta:

att Verdandi Sverige delas in i större regioner än i dagens distrikt.

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att starta en utredning med sikte på

att dela in distrikten i regioner.

att möjliggöra att tillsätta verksamhetsutvecklare inom varje region.

att Verdandis kongress antar motionen och ger förbundsstyrelsen

i uppdrag att arbeta i enlighet med motionens tankar.

Verdandi har tappat i styrka och vi är nu färre medlemmar än på mycket länge. Denna försvagning har pågått under lång tid och måste hejdas för att Verdandi ska överleva som organisation. För att det ska ske måste organisationen attrahera nya medlemmar och etableras på fler ställen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens bild av att Verdandis olika distrikt och avdelningar ska kunna bilda nätverk och bygga broar till varandra. Att verka för fler nya medlemmar ger oss mer styrka att påverka och bli en ännu viktigare samhällsaktör. Redan idag har vi i Verdandi möjlighet att anställa medarbetare över regiongränserna som vi kan nyttja i våra olika projekt.

Förbundsstyrelsen vill också – som motionärerna – se fler aktiviteter i hela landet. FS tror dock inte att större regioner nödvändigtvis kommer att leda till detta. Förbundsstyrelsen föreslår därför att den nya förbundsstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en organisationsutredning utan de inriktningsförslag som nämns i motionen.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en organisationsutredning,

att med detta anse motion 14 besvarad.

MOTION NR 15.

Motion avseende stadgeändringar

I 2017 års stadgar § 3 Organisation står: ”Medlemmarna tillhör avdelningar som vid behov kan sammanföras i kretsar och distrikt”. En liten grupp kan vilja bli involverad i ett avdelningssammanhang med större social verksamhet. I nuvarande stadgar saknas regelverket för när, var och hur en grupp formellt beslutas ingå i en avdelning enligt § 2 andra stycket.

Gruppmedlem har inte kännedom om vilken avdelning den tillhör och kan känna sig mindre välkommen till en avdelnings årsmöten och verksamhet.

I 2017 års stadgar § 9 Mom 4 står: ”Distriktet har ansvar för att stödja gruppens verksamhet och efter behov och möjlighet bistå med administrativ service.” I nuvarande stadgar § 26 Distrikt står det att distriktet är samordningsorgan för avdelningar och kretsar men det står inget om grupper.

I 2017 års stadgar § 11 Mom 4 står ”Efter årsmötet ska avdelningen skicka protokoll samt förteckning över styrelse och revisorer till krets, distrikt och förbundet.” Även i detta sammanhang är grupper uteslutna i sändlistan, vilket inte stämmer överens med Verdandis stadgar § 2 Mål: ”... grunden är alla människors lika värde ...” Vi i en grupp är också människor och det inte fel att information till exempel om vem är vår distrikts-, krets- eller avdelningsordförande och styrelse, även tillägnas ”oss grupper”. Verdandi står ju också för jämlikhet och trygghet, enligt § 2 Mål.

I nedan angivna att-satser anges förslag om stadgekomplettering vid Kongress 2020

Att i en §, på lämplig plats, tillföra ett forum för hur en grupps tillhörighet beslutas och tillkännages till såväl gruppen som avdelningen ifråga.

Att i Verdandis stadgar formulera en tes som ger en lokal grupp en mera jämställd nivå.

Att protokoll från distrikt, krets och avdelningar även ska vara en handling som kan distribueras, inte bara till avdelningar, krets och förbund, utan till en lokal grupps, enligt stadgarnas § 9 Mom 3, utsett kontaktombud, vars namn skall inrapporteras till distrikt och förbund. När och var och hur vet ingen!

Medlem i gruppen Frihetskampen, Örebro

Elvy Andersson

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 15

Motion avseende stadgeändringar

Motion 15 föreslår kongressen besluta:

Att i en §, på lämplig plats, tillföra ett forum för hur en grups tillhörighet beslutas och tillkännages till såväl gruppen som avdelningen ifråga,

Att i Verdandis stadgar formulera en tes som ger en lokal grupp en mera jämställd nivå,

Att protokoll från distrikt, krets och avdelningar även ska vara en handling som kan distribueras, inte bara till avdelningar, krets och förbund, utan till en lokal grupp, enligt stadgarnas § 9 Mom 3, utsett kontaktombud, vars namn skall inrapporteras till distrikt och förbund. När och var och hur vet ingen!

När en Verdandigrupp bildas, ska detta meddelas närmaste Verdandidistrikt, som meddelar gruppen vilken Verdandienhet gruppen tillhör, det vill säga avdelning, krets eller distrikt. Tillhörigheten bestäms ensidigt av distriktet och beslut fattas utifrån hur distriktet är organiserat. En Verdandigrupp kan också organiseras på förbunds nivå och ligger då organisatoriskt under Verdandiförbundet.

Som medlem i en Verdandigrupp har du samma rättigheter som alla andra Verdandimedlemmar, det vill säga du blir kallad till möten, du har rätt att påverka organisationen på möten och genom motionsskrivande, du har rätt att få medlemsinformation om distriktets verksamhet, och ta del av verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse. Protokoll är dock inte allmänna dokument som sprids utanför styrelsen eftersom dessa kan innehålla känslig information, exempelvis personaladministrativa bedömningar.

Motionärens förslag om att jämställa Verdandigrupper med andra organisatoriska led är inte genomförbart eftersom Verdandigruppen inte är en juridisk person. Detta faktum är också grunden till varför Verdandigrupper bildas. Gruppen saknar ofta möjlighet att bilda styrelse, sköta ekonomi och administration och de åtaganden som är ålagda juridiska organisationsenheter. När gruppen växer och klarar av dessa åtaganden övergår också gruppen till att bli avdelning.

Förbundsstyrelsen anser att stadgarna väl motsvarar de förutsättningar som gäller för Verdandigrupper och föreslår därför med ovanstående resonemang kongressen besluta:

att avslå andra och tredje att-satsen, samt

att i övrigt anse motionen besvarad.

MOTION NR 16.

Motion om En folkbildningssatsning i Verdandi

Järfälla kommun nekade Verdandis ungdomar sommarjobb med motivering: Verdandi är en politisk organisation och erbjuds därför inga kommunala sommarjobb. Sigtuna kommun tog bort hela stödet till folkbildningen med motiveringen att ABF är ett politiskt studieförbund.

Detta är exempel på borgerligt styrda kommuners okunskap om den samlade arbetarrörelsen att organisationer som Verdandi, Hyresgästföreningen, Folkets Hus och Parker, PRO, ABF med flera är framväxta ur arbetarrörelsen och delar dess värderingar betyder inte att de är partipolitiska. De driver alla sakpolitik utifrån grundvärderingar om alla människors lika och unika värde.

En grund i arbetarrörelsens framväxt har varit studier där människor ur arbetarklassen i studiecirklar, kurser, föreläsningar och andra gemensamma aktiviteter samlats. Aktiviteter som alla bygger på solidaritet och ansvarstagande för varandra, bryter ensamhet och isolering och ger mening i vardagen. Kunskap är också makt både för individen och för samhällsbyggandet. När kunskapen om arbetarrörelsen är så låg som i exemplen ovan behöver vi kraftsamla för en ökad kunskap om samhället, om arbetarrörelsen och om hur vi ska nå det samhälle vi beskriver i våra måldokument.

Vi behöver en folkbildningssatsning.

Verdandi behöver öka sina studier, arbetarrörelsen behöver öka sin samverkan för att öka studieverksamheten och samlat behöver vi folkbilda varandra om arbetarrörelsens förändringskraft för ett gemensamt samhällsbygge. Vi måste börja hos oss själva för att Järfällas och Sigtunas borgerliga politiker ska få höra en stark folklig opinion mot orimligheten i att Verdandi och ABF är partipolitiska organisationer. Verdandi är socialpolitisk och ABF är ett studieförbund!

Verdandi Stockholmsdistrikt föreslår kongressen att besluta:

Att Verdandi jobbar för att öka sin studieverksamhet.

Att Verdandi är drivande i en samlad folkbildningssatsning om arbetarrörelsen tillsammans med studieförbundet ABF.

Förbundsstyrelsens utlåtande över motion 16

Motion om En folkbildningssatsning i Verdandi

Motion 16 föreslår kongressen besluta:

Att Verdandi jobbar för att öka sin studieverksamhet,
Att Verdandi är drivande i en samlad folkbildningssatsning om arbetarrörelsen tillsammans med studieförbundet ABF

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn på hur okunniga en del beslutsfattare är om civilsamhället i allmänhet och arbetarrörelsens organisationer i synnerhet. Detta är naturligtvis allvarligt dels av det skälet som motionärerna pekar på – beslut kommer att fattas på felaktiga grunder – men också rent allmänt för att det belyser ett problem med att dagens förtroendevalda på politiska uppdrag inte alltid är insatta i hur samhället fungerar och hur samhället en gång formats.

Folkrörelserna och arbetarrörelsen har stor del i framväxten av det demokratiska Sverige som under lång tid var ett föredöme genom sin strävan efter jämlikhet och mänsklig värdighet. Verdandi och andra organisationer kan även i framtiden spela en roll i att få fler invånare att ta aktiv del i samhällsbygget. Vårt arbete för att motverka missbruk och alkoholskador är inte bara viktigt för att det räddar människoliv, det är också ekonomiskt lönsamt för samhället. Vår och andra organisationers historia borde uppmärksammas mer för att kunskapen ska kunna användas i dagens samhällsbygge.

Verdandis studieverksamhet är sedan ett antal år på en mycket blygsam nivå. Förbundsstyrelsen delar motionärernas önskan om att få fler att delta i studier anordnade av Verdandi. Förbundsstyrelsen vill också peka på den mycket lyckade studiesatsning om skadligt bruk på arbetsplatser som genomfördes under hösten 2019 tillsammans med LO, ABF och Alna. Denna satsning ledde också till lokala initiativ om samarbete på flera håll i landet. Sådant lokalt samarbete inom arbetarrörelsen ska uppmuntras på alla sätt.

Folkbildning och studieverksamhet är demokratins livsnerv och därför vill Verdandi på alla sätt bidra till att dessa verksamheter får ett större utrymme och bättre resurser. Det gör vi bäst i samverkan med andra organisationer med liknande bakgrund som vår, till exempel i samarbetet inom Folkkraft. Verdandi bestämmer dock inte över andra organisationers satsningar och förbundsstyrelsen vill därför inte att kongressen beslutar vad ABF ska göra.

Förbundsstyrelsen föreslår därför kongressen besluta:

att bifalla motionens första att-sats,
att anse den andra att-satsen besvarad.

Fatburgsgatan 8, 118 54 Stockholm

Tel: 08-642 28 80

E-post: info@verdandi.se

Hemsida: verdandi.se

Verdandi finns på facebook, instagram, twitter.